

OPRACOWANIE:

TERESA WIECZOREK I JÓZEF SOJA

GEOGRAFIA

ANEKS

PRZYKŁADOWY ARKUSZ

MATURALNY DLA POZIOMU

PODSTAWOWEGO

I ROZSZERZONEGO

CENTRALNA KOMISJA
EGZAMINACYJNA

PUBLIKACJA WSPÓŁFINANSOWANA
PRZEZ EUROPEJSKI FUNDUSZ SPOŁECZNY

Opracowanie: **Teresa Wieczorek, Józef Soja**
Autor opracowania graficznego: **Maja Chmura** (majachmura@wp.pl)

Redaktor z ramienia CKE: **Lucyna Grabowska**
Redaktor językowy: **Magdalena Czerkawska**
Redaktor techniczny: **Stefan Drobner**

Stan prawny na dzień 1 grudnia 2006 r.

Wydawca: Centralna Komisja Egzaminacyjna
Warszawa 2007

ISBN 83-7400-236-0

Łamanie tekstu:
Trzecie Oko S.C. (trzecieoko@q.pl)

ROZDZIELENIE POZIOMÓW EGZAMINU MATURALNEGO

- a) maturzysta może zdawać przedmiot obowiązkowy albo na poziomie podstawowym albo rozszerzonym, przedmiot dodatkowy tylko na poziomie rozszerzonym,
- b) zdający poziom podstawowy rozwiązuje zadania z arkusza poziomu podstawowego jak dotychczas, natomiast zdający poziom rozszerzony będzie rozwiązywał zadania tylko z arkusza poziomu rozszerzonego,
- c) wydłużono czas trwania egzaminu pisemnego na poziomie rozszerzonym, poszerzając egzamin o treści i typy zadań, które do tej pory występowały jedynie na poziomie podstawowym,
- d) próg zaliczenia na poziomie 30% (zdał / nie zdał) obowiązuje dla egzaminów z przedmiotów obowiązkowych zdawanych zarówno na poziomie podstawowym, jak i na poziomie rozszerzonym,
- e) w roku 2007 maturzyści, którzy przystępują do części pisemnej egzaminu maturalnego na poziomie rozszerzonym, będą mieli na świadectwie dojrzałości oprócz wyniku z poziomu rozszerzonego (R) wpisany wynik egzaminu na poziomie podstawowym (P), ustalony według reguły przedstawionej w załączniku do rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 8 września 2006 r. (poz. 1154),
- f) przeliczenie wyników zostało wprowadzone ze względu na obowiązujące już w 2007 roku wymagania rekrutacyjne szkół wyższych.

TERMINY ZŁOŻENIA DEKLARACJI O WYBORZE PRZEDMIOTÓW I ICH POZIOMU

Uczniowie klas maturalnych muszą podjąć decyzję o wyborze przedmiotów egzaminacyjnych oraz poziomu egzaminu i zgłosić ją dyrektorowi szkoły – decyzję wstępną do 30 września, decyzję ostateczną do 20 grudnia danego roku szkolnego.

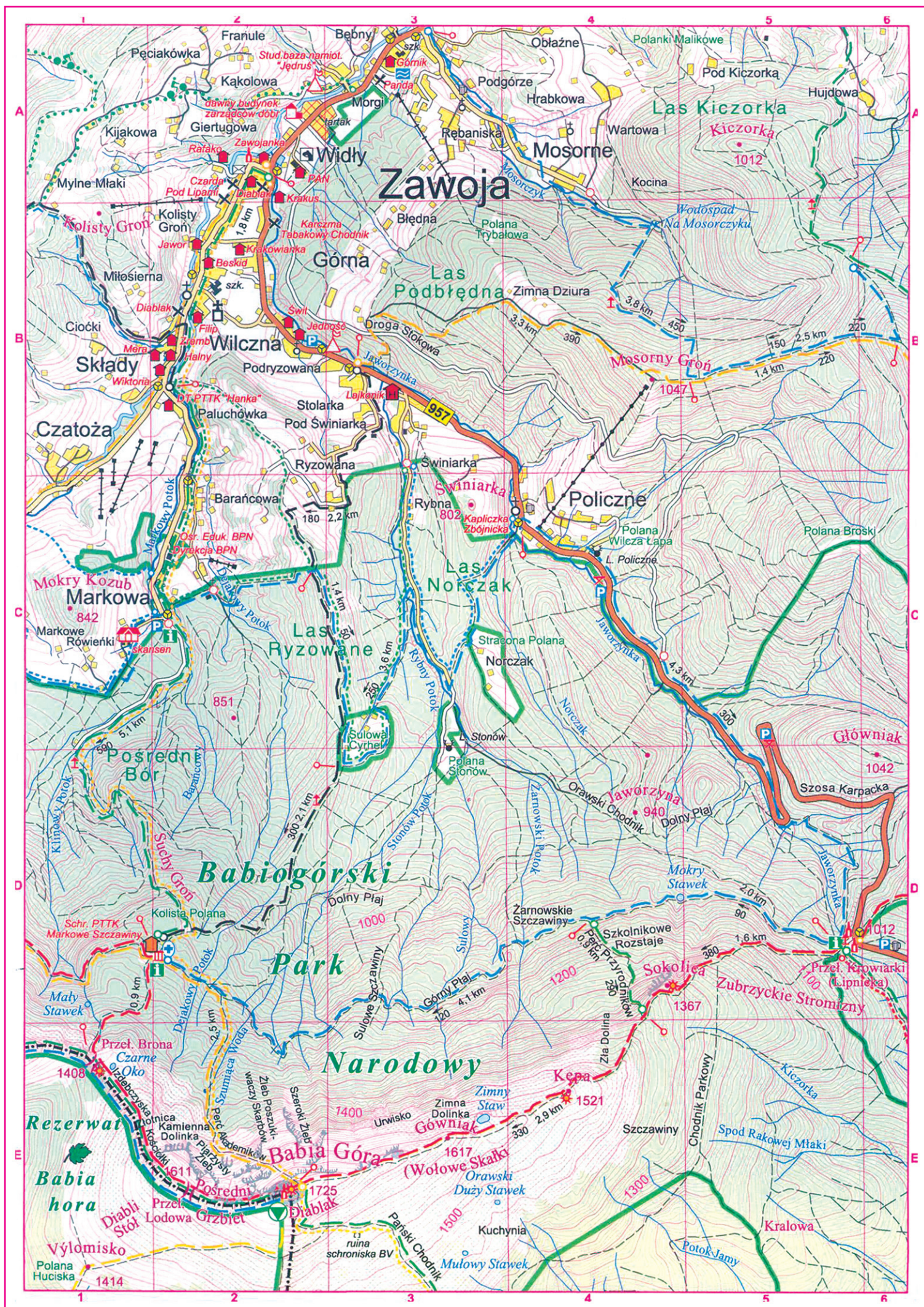
ZMIANA WARUNKU ZDANIA EGZAMINU MATURALNEGO

- a) warunkiem zdania egzaminu maturalnego jest zdanie wszystkich egzaminów obowiązkowych, lub
- b) niezdanie jednego z nich i uzyskanie średniej co najmniej 30% punktów ze wszystkich egzaminów obowiązkowych,
- c) warunku wymienionego w pkt b) nie stosuje się do osób, którym unieważniono jeden z egzaminów obowiązkowych oraz do osób, które nie przystąpiły do jednego z nich.

UWAGA:

W zamieszczonych arkuszach w większości zadań usunięto rubryki przeznaczone na wpisanie rozwiązania lub odpowiedzi.

Babia Góra, Zawoja

Mapa w skali 1:30 000

poziomice co 10m

	las, kosodrzewina
	teren: zabudowany, przemysłowy
	zagroda, budynek
	droga główna
	droga asfaltowa, zakaz ruchu, przystanek PKS
	droga utwardzana, most
	inna droga (ścieżka), przecinka
	wyc. narciarski: krzesikowy, orczykowy
	poziomice, skarpa ziemna
	punkt wysokości, przełęcz
	skała (urwisko skalne), gołoborze
	rzeka, rzeczka, strumień
	staw, wodospad, źródło
	skansen, inny zabytek, muzeum
	pomnik, ruina, punkt widokowy
	kaplica, kościół
	kapliczka, krzyż
	hotel, schronisko, inne obiekty noclegowe
	restauracja, bar, poczta
	pole biwakowe, posterunek GOPR
	wiata turystyczna, miejsce odpoczynku
	kąpielisko, parking
	stadnina, leśniczówka
	punkt informacji turyst. BgPN, rezerwat przyrody
	granica Babiogórskiego Parku Narodowego
	granica państwa, przejście graniczne turystyczne
	szlak turystyczny PTTK
	początek szlaku turystycznego
	szlak rowerowy
	inny szlak pieszy
	ścieżka edukacyjna BgPN
	długość odcinka szlaku oraz przewyższenie (suma podejść) we wskazanym kierunku (w metrach)

Opracowanie mapy:
Wydawnictwo Kartograficzne "Compass"; www.compass.krakow.pl

PRZYKŁADOWE ZADANIA DLA POZIOMU PODSTAWOWEGO

Zadania 1 – 10 rozwiąż, korzystając z barwnej mapy „Babia Góra – Zawoja”.

ZADANIE 1. (1 PKT)

Zapisz skalę liczbową mapy „Babia Góra – Zawoja” w postaci skali mianowanej.

ZADANIE 2. (1 PKT)

Oblicz różnicę wysokości, jaką musi pokonać turysta na odcinku trasy od źródła potoku Szumiąca Woda (E2) na Diablak (szczyt Babiej Góry). Zapisz obliczenia.

ZADANIE 3. (1 PKT)

Na podstawie mapy przedstaw dwie cechy potoków górskich spływających w Babiogórskim Parku Narodowym z Pasma Babiogórskiego po polskiej stronie.

ZADANIE 4. (2 PKT)

Podaj trzy cechy zagospodarowania terenu przedstawionego na mapie w polu B2.

ZADANIE 5. (1 PKT)

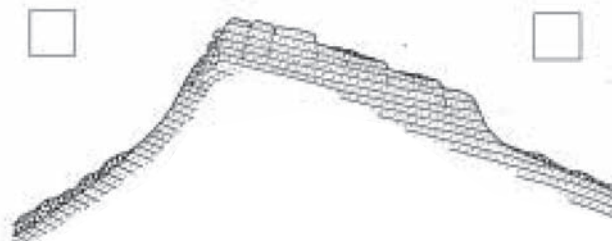
Podkreśl poprawny kierunek geograficzny.

Narciarz wjeżdżający wyciągiem narciarskim na Mosorny Groń (pole B4) kieruje się na

- A. NE
- B. NW
- C. SE
- D. SW

ZADANIE 6. (1 PKT)

Schemat przedstawia profil terenu szczytowych partii Babiej Góry.

Źródło: Matka niepogód, A. Łajczak, [w:] *Babiogórskie ścieżki*, 1995 r., Poznań.

Na podstawie zamieszczonego profilu oraz analizy przebiegu poziomicy na mapie zaznacz na schemacie w pustych okienkach: stok północny (N) i południowy (S). Uzasadnij swój wybór.

ZADANIE 7. (2 PKT)

Mieszkasz w DT PTTK Hanka (B2). Wybierasz się zielonym szlakiem do schroniska PTTK na Markowych Szczawinach.

Na podstawie mapy opisz przebieg pieszej wędrówki, uwzględniając rodzaje dróg oraz mijane po drodze obiekty istotne dla turysty.

ZADANIE 8. (1 PKT)

Podaj dwie różnice między środowiskiem przyrodniczym obszarów przedstawionych na mapie w polach D3 i E3.

ZADANIE 9. (2 PKT)

Podaj po jednym przykładzie walorów środowiska przyrodniczego lub zagospodarowania terenu obszaru przedstawionego na mapie, umożliwiających rozwój turystyki:

- a) pieszej
- b) narciarskiej
- c) wspinaczkowej

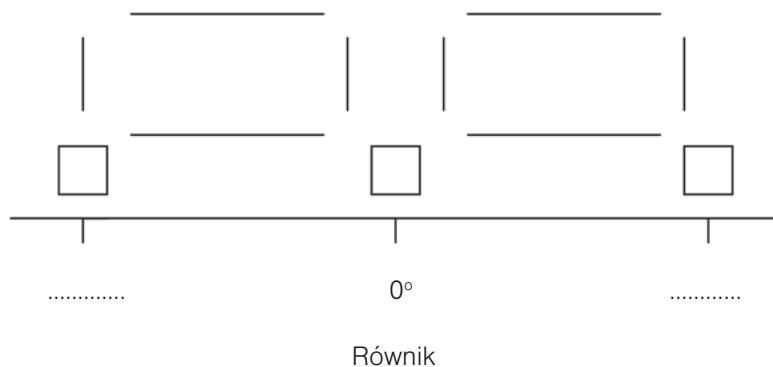
ZADANIE 10. (2 PKT)

Podaj po jednym przykładzie konsekwencji ekonomicznych i przyrodniczych rozwoju turystyki w terenie przedstawionym na mapie.

ZADANIE 11. (2 PKT)

Uzupełnij poniższy schemat tak, aby przedstawiał cyrkulację powietrza w strefie międzyzwrotnikowej:

- a) wpisz w miejscach oznaczonych kropkami szerokości geograficzne zwrotników,
- b) dorysuj na schemacie strzałki wskazujące kierunki przemieszczania się mas powietrza oraz wpisz w odpowiednich kwadratach litery oznaczające obszar wysokiego (W) i niskiego (N) ciśnienia atmosferycznego.

ZADANIE 12. (2 PKT)

Uzupełnij tabelę, wpisując odpowiednie typy klimatu, formacje roślinne występujące w danym klimacie i charakterystyczne (typowe) rośliny dla tych formacji, wybrane z podanych poniżej.

Typ klimatu: równikowy wybitnie wilgotny, umiarkowany chłodny kontynentalny, subpolarny.

Formacja roślinna: tajga, sawanna, las równikowy.

Charakterystyczne (typowe) rośliny: wysokie trawy i akacje, mchy i porosty.

Lp.	Typ klimatu	Formacje roślinne	Charakterystyczne rośliny
1.			kakaowce i liany
2.	podrównikowy suchy		
3.			świerki i modrzewie
4.		tundra	

ZADANIE 13. (2 PKT)

Uzupełnij niżej zamieszczone zdania właściwymi terminami geograficznymi:

Obszar, z którego wody spływają do jednego zbiornika wodnego to: .....

Obszar, z którego wody spływają dopływami do rzeki głównej to: .....

Czasowe zatrzymanie wody w zlewni opóźniające jej odpływ np. do rzeki to: .....

ZADANIE 14. (2 PKT)

Wymienione niżej regiony świata podziel na dwie grupy według kryterium gęstości zaludnienia. Do każdego regionu dobierz (spośród podanych) właściwą barierę lub atrakcję osadniczą.

Regiony: Gobi, Jawa, Grenlandia, Nizina Chińska, Himalaje, Riwiera Francuska (Lazurowe Wybrzeże).

Barier osadnicze: wodna, grawitacyjna, termiczna.

Atrakcje osadnicze: żyzne gleby powulkaniczne, żyzne gleby – mady, dogodny klimat podzwrotnikowy (śródziemnomorski).

Regiony o dużej koncentracji ludności:

Atrakcje osadnicze:

Regiony o małej koncentracji ludności:

Barier osadnicze:

ZADANIE 15. (2 PKT)

Poniższe zdania dotyczą ludności Polski.

Oznacz literą P – zdania prawdziwe, literą F – zdania fałszywe.

Ludność w wieku produkcyjnym stanowi powyżej 30% ogółu ludności. ....

W ostatnich latach wzrasta udział zatrudnienia w usługach. ....

Największy współczynnik feminizacji jest w grupie wieku 80 i więcej lat. ....

Najwięcej bezrobotnych jest wśród ludności z wykształceniem wyższym. ....

Więcej ludności mieszka na wsi niż w miastach. ....

ZADANIE 16. (2 PKT)

Mapa przedstawia bilans migracji w Polsce w 1999 r. według województw.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie: *Geografia, Podręcznik dla liceum ogólnokształcącego...*, Praca zbiorowa.

Na podstawie załączonej mapy oraz własnej wiedzy wyjaśnij, podając po dwie przyczyny, dodatnie lub ujemne saldo migracji w województwie śląskim i mazowieckim.

Województwo mazowieckie: saldo migracji dodatnie/ujemne (**podkreśl właściwe**)

Wyjaśnienie przyczyn salda migracji:

Województwo śląskie: saldo migracji dodatnie/ujemne (**podkreśl właściwe**)

Wyjaśnienie przyczyn salda migracji:

ZADANIE 17. (1 PKT)

Podkreśl dwa zdania charakteryzujące cechy wód podziemnych Żuław Wiślanych.

- A. Zalegają bardzo płytko.
- B. Zalegają bardzo głęboko.
- C. Są zanieczyszczone, ponieważ rozkładające się w wodzie cząstki organiczne zawierają metan i związki żelaza.
- D. Nie są zanieczyszczone, ponieważ zalegają w aluviach.

ZADANIE 18. (2 PKT)

Wybudowanie zapory na rzece i utworzenie sztucznego zbiornika wodnego zmienia środowisko geograficzne obszaru położonego w dolinie rzecznej.

Podaj po dwa przykłady zmian w środowisku geograficznym obszaru położonego w dolinie rzecznej powyżej i poniżej zapory.

- a) powyżej zapory -
- b) poniżej zapory -

Zadania 19. – 22. rozwiąż na podstawie poniższego tekstu dotyczącego plemienia Penanów z Borneo oraz własnej wiedzy.

„150 kilometrów w górę Baram, nad rzeką Tutoh, leży osada Penanów – Long Iman. Mój przyjaciel Mutang poszedł właśnie zapolować na dzikie świnie. Jego ojciec Tu`o, wódz tutejszej wspólnoty urodził się w dżungli w czasach, gdy większość Penanów trudniła się myślistwem i zbieractwem. Obecnie ten kraj ma 33% udziału w światowym eksporcie tropikalnego drewna. W miarę jak ubywa drzew, Penanowie, pozbawieni naturalnej bazy życiowej, jaką stanowił las, migrują do państwowych osad, które buduje dla nich rząd, by wywabić tubylców z dżungli. W efekcie tych działań z siedmiotysięcznej dziś populacji Penanów koczownicze życie wiecie najwyżej 300.

Obiecane budynki użyteczności publicznej – szkoły i szpitale nigdy nie stanęły. Pracy jest tu niewiele – można się wynająć do prostych robót przy wyrębie. Las jest ich ojczyzną i domem, cała ich historia została utrwalona w tutejszym pejzażu. ...

Po drodze ... pokazuje nam liście roślin posiadających moc uzdrawiania. Rosną tu drzewa wytwarzające rzadkie gatunki żywicy – cenny towar w handlu wymiennym z wędrującymi kupcami ... . Najważniejszą rośliną jest tu sagowiec – drzewo życia.”

Źródło: na podstawie Wade Davis, Czy pozwolimy rdzennym kulturom ewoluować na ich własnych warunkach?, [w]: *National Geographic Polska*, październik 1999 r.

ZADANIE 19. (1 PKT)

Na podstawie podanych w tekście informacji sformułuj problem (dotyczący środowiska przyrodniczego lub ekologii), który Penanowie muszą rozwiązać.

ZADANIE 20. (1 PKT)

Podaj dwa negatywne dla środowiska przyrodniczego skutki polityki gospodarczej rządu malezyjskiego.

ZADANIE 21. (2 PKT)

Wymień trzy negatywne dla społeczności Penanów skutki polityki rządu malezyjskiego.

ZADANIE 22. (2 PKT)

Zaproponuj trzy możliwe do przeprowadzenia działania, mające na celu poprawę warunków życia Penanów.

ZADANIE 23. (2 PKT)

Tabela przedstawia gęstość linii kolejowych oraz zmiany długości linii kolejowych w wybranych krajach.

Kraj	Linie kolejowe w eksploatacji w tys. km						Gęstość linii kolejowych w km/100 km ²
	1950	1960	1970	1980	1990	1997	
Australia	43,4	42,0	40,3	39,4	35,5	36,2	0,5
Belgia	5,6	4,6	4,1	4,0	3,5	3,4	11,2
Francja	41,4	38,8	36,0	33,9	34,1	31,8	5,8
Indie	54,7	56,7	59,7	60,9	62,0	62,8	1,9
Niemcy	47,0	47,8	47,8	45,9	44,1	38,4	10,0
Rumunia	10,9	11,0	11,0	11,1	11,3	11,4	4,8
USA	360,1	350,0	331,9	288,1	192,7	164,4	1,7

Źródło: *Tablice geograficzne*, Warszawa 2001

Na podstawie analizy danych statystycznych sformułuj prawidłowości dotyczące:

- gęstości linii kolejowych w państwach europejskich na tle pozostałych krajów
- tendencji zmian długości linii kolejowych w państwach o różnym stopniu rozwoju gospodarczego.

ZADANIE 24. (2 PKT)

Z wymienionych niżej określ trzech, które dotyczą krajów wysoko rozwiniętych.

W strukturze wiekowej duży udział ludności w podeszłym wieku.

Przewaga surowców w strukturze towarowej eksportu.

Przewaga zatrudnienia w rolnictwie.

Znaczny udział usług w tworzeniu PKB.

Duże zasoby taniej siły roboczej.

Duże zużycie energii elektrycznej na jednego mieszkańca.

ZADANIE 25. (2 PKT)

Podaj dwa czynniki decydujące o wzroście znaczenia gazu ziemnego wśród innych rodzajów surowców energetycznych.

ZADANIE 26. (2 PKT)

Wymień dwie, niezwiązane ze środowiskiem naturalnym, przyczyny słabego rozwoju gospodarczego państw Afryki.

ZADANIE 27. (2 PKT)

Globalizację można różnie oceniać. Jak każdy proces o charakterze światowym ma swe pozytywne, ale i również negatywne strony.

Podaj po jednym przykładzie argumentów podawanych przez zwolenników i przeciwników globalizacji.

Zwolennicy (korzyści) –

Przeciwnicy (zagrożenia) –

ZADANIE 28. (2 PKT)

Do każdego z niżej podanych narodów dopisz nazwę państwa, na terytorium którego walczy on o uzyskanie niepodległości.

Kurdowie –

Palestyńczycy –

Czeczeńcy –

ZADANIE 29. (2 PKT)

Do każdego opisu konfliktu dobierz (spośród podanych) miejsce jego występowania.

Miejsce występowania: Bałkany, Cypr, Irlandia, Korsyka

Lp.	Opis konfliktu	Miejsce występowania
1.	Konflikt katolików i protestantów w północno-wschodniej części wyspy.	
2.	Konflikt, który doprowadził do podziału wyspy na części zamieszkałe przez ludność turecką i grecką.	
3.	Najbardziej krwawy konflikt europejski od czasu zakończenia II wojny światowej, którego źródłem była mozaika etniczna, religijna, kulturowa i gospodarcza.	

PRZYKŁADOWE ZADANIA DLA POZIOMU ROZSZERZONEGO

Zadania 1-7 rozwiąż, korzystając z barwnej mapy „Babia Góra – Zawoja”.

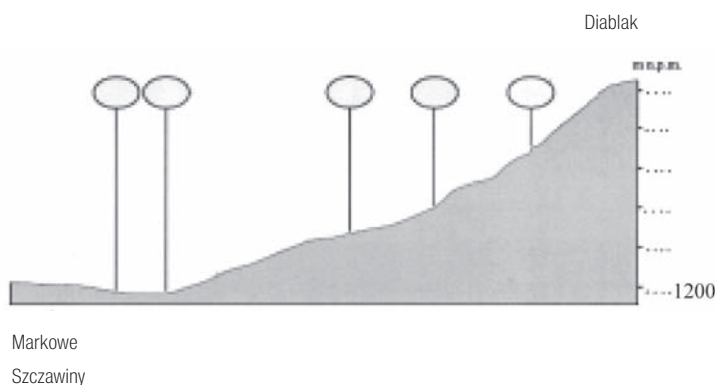
ZADANIE 1. (1 PKT)

Wydzielony z Babiogórskiego Parku Narodowego teren przysiółka Sulowa Cyrhel ma na mapie 1 cm² powierzchni.

Oblicz powierzchnię tego obszaru w terenie.

ZADANIE 2. (2 PKT)

Poniższy przekrój topograficzny wykonano wzdłuż żółtego szlaku turystycznego ze schroniska w Markowych Szczawinach (D1) na Diablak.

Wpisz w zaznaczone na rysunku miejsca (elipsy) numery, którymi oznaczono podane poniżej obiekty, a znakiem X oznacz puste miejsce.

- 1 – Dejakowy Potok
- 2 – źródło potoku Szumiąca Woda
- 3 – rozgałęzienie szlaków turystycznych
- 4 – granica zasięgu lasu

ZADANIE 3. (1 PKT)

Opisz na przekroju w zadaniu nr 2. skalę pionową, wpisując odpowiednie wartości liczbowe.

ZADANIE 4. (2 PKT)

Podaj nazwy metod prezentacji zjawisk, za pomocą których na mapie „Babia Góra – Zawoja” przedstawiono:

- a) występowanie lasów –
- b) obiekty noclegowe –
- c) wysokości nad poziom morza –

ZADANIE 5. (1 PKT)

Zaznacz, na której z podanych niżej kulminacji pasma Babiej Góry, Słońce góruje najwcześniej. Odpowiedź uzasadnij.

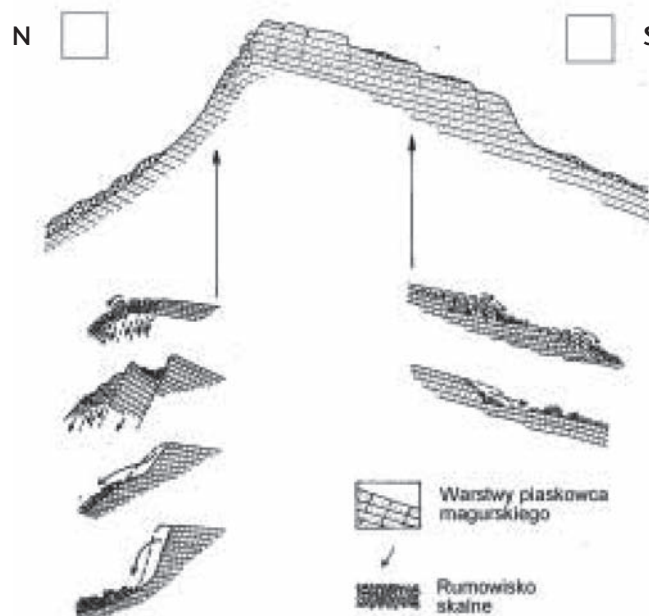
- A. Diablak
- B. Gówniak
- C. Kępa
- D. Sokolica

ZADANIE 6. (2 PKT)

Na podstawie mapy opisz układ przestrzenny Zawoi między przysiółkami Widły i Składy, wyjaśniając, co zadecydowało o takim rozmieszczeniu zabudowy.

ZADANIE 7. (2 PKT)

Schemat przedstawia profil stoków i ruchy masowe w wysoko wzniesionej części Babiej Góry.

Źródło: Matka niepogód, A. Łajczak,
[w:] *Babiogórskie ścieżki*, 1995 r., Poznań.

Korzystając z mapy oraz zamieszczonego powyżej profilu, wykonaj polecenia a) i b).

- a) Podaj jeden z czynników, który zadecydował o odmiennym ukształtowaniu obu stoków w wysoko wzniesionej części Babiej Góry.
- b) Podaj przykład ruchów masowych występujących w tej części Babiej Góry.

ZADANIE 8. (2 PKT)

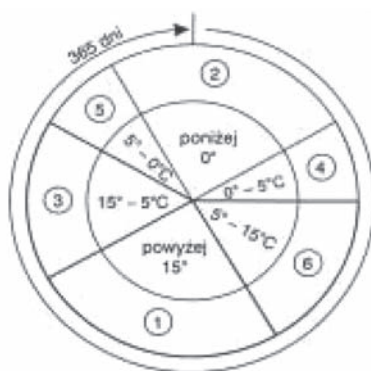
Spośród podanych niżej miejscowości, wybierz i wpisz w odpowiednie miejsce tę, w której:

- a) latem długość dnia jest większa niż w pozostałych
b) zimą długość dnia jest większa niż w pozostałych

A. Słubice	52°20' N	14°22' E
B. Brześć	52°07' N	23°40' E
C. Łeba	54°40' N	17°30' E
D. Zakopane	49°20' N	19°50' E

ZADANIE 9. (2 PKT)

Schemat przedstawia termiczne pory roku w Polsce.

Źródło: na podstawie P. Wład *Geografia*
– *Bogactwo przyrodnicze Ziemi*, Piaseczno 2003

- a) Przyporządkuj poszczególnym wartościom temperatury nazwy pór roku:

1. .... 2. ....
3. .... 4. ....
5. .... 6. ....

- b) Wpisz numery tych pór roku, w których odbywa się wegetacja roślin: .....

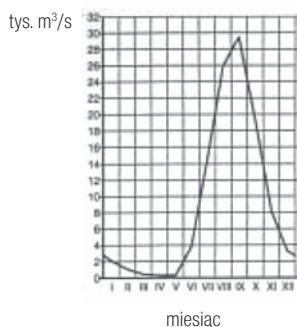
ZADANIE 10. (2 PKT)

Uzupełnij schemat dotyczący ruchów wody morskiej tak, aby powstały ciągi przyczynowo-skutkowe.

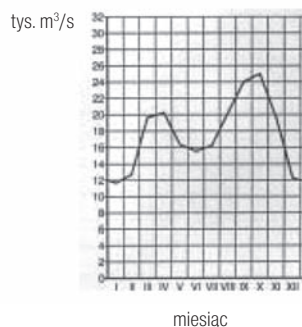
przyczyny	rodzaj ruchów wody morskiej
podmorskie trzęsienia ziemi	
	pływy
stałe wiatry	
	sejsze

ZADANIE 11. (2 PKT)

Wykresy przedstawiają średnie miesięczne przepływy dwóch rzek o ustroju (reżimie) śnieżno deszczowym i deszczowym monsunowym.

A. ....

B. ....

- Pod każdym z wykresów wpisz właściwy typ ustroju rzecznego.
- Wyjaśnij przyczyny wysokich stanów wody w rzekach przedstawionych na wykresach A i B, podając dla każdego z wysokich przepływów przyczynę jego występowania.

ZADANIE 12. (2 PKT)

Uzupełnij tabelę obrazującą genezę i wiek wybranych surowców mineralnych Polski.

Lp.	Surowiec mineralny (skalny)	Okres powstania	Geneza Skała powstaje w wyniku:
1.		karbon	karbonatyzacji obumarłych szczątków roślin
2.	sól kamienna	perm	
3.		jura	nagromadzenia zwierzęcych szczątków węglanowych w środowisku morskim
4.	bazalt	trzeciorzęd	

ZADANIE 13. (2 PKT)

W tabeli zestawiono czynniki, procesy i formy polodowcowe.

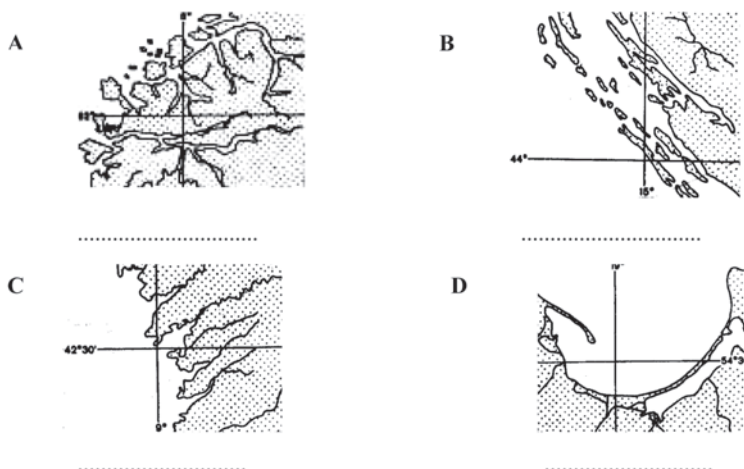
Uzupełnij tabelę, tak aby powstały ciągi przyczynowo – skutkowe.

Lp.	Czynnik	Proces	Forma
1.			cyrk lodowcowy (kar)
2.	wody fluwioglacjalne	erozja wzdłuż czoła lądolodu	
3.			sandr
4.	lądolód	akumulacja przed czołem lądolodu	

ZADANIE 14. (3 PKT)

Rysunki przedstawiają typy wybrzeży morskich.

a) Rozpoznaj i wpisz pod rysunkami nazwy typów wybrzeży.

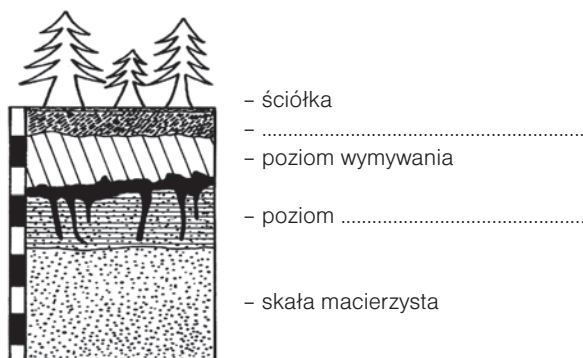

Źródło: S. Piskorz St. Zając *Geografia Świata i Polski*, Warszawa 1995

b) Przedstaw genezę typu wybrzeża przedstawionego na rysunku A.

ZADANIE 15. (1 PKT)

Rysunek przedstawia profil glebowy.

Wpisz obok rysunku brakujące nazwy poziomów glebowych.

ZADANIE 16. (2 PKT)

Uzupełnij poniższe związki przyczynowo-skutkowe, tak aby przedstawiały schemat:

Skała macierzysta → typ gleby → żyzność gleby → wykorzystanie rolnicze (uprawy)

Np. *gliny lodowcowe* → *gleby brunatne* → *średnio żyzne* → *uprawa: np. jęczmień*

a) nanosy w dolnym biegu rzeki → ..... → ..... → .....

b) ..... → biellicowe → ..... → .....

ZADANIE 17. (2 PKT)

Na podstawie poniższych informacji podaj nazwę pięter roślinnych występujących w Polsce:

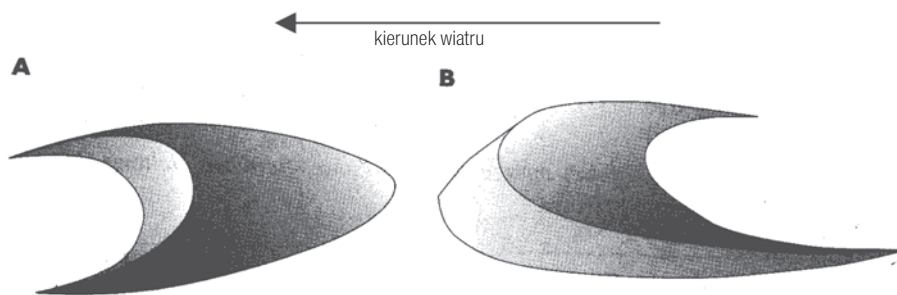
Występuje powyżej górnej granicy lasu, a poniżej hal w Tatrach .....

Występuje bezpośrednio powyżej piętra lasów mieszanych jodłowo – bukowych w Sudetach i w Tatrach .....

Występuje powyżej piętra lasów bukowych (i zarośli olchy kosej) w Bieszczadach .....

ZADANIE 18. (1 PKT)

Rysunki przedstawiają wydmy paraboliczną i barchan.

A. ....

B. ....

Wpisz pod rysunkami właściwy typ wydmy.

ZADANIE 19. (2 PKT)

Dla każdego typu wydmy, przedstawionych na rysunkach w zadaniu 18., wyjaśnij występowanie charakterystycznego układu ramion w stosunku do kierunku wiatru.

ZADANIE 20. (2 PKT)

Napisz, między którymi odmianami człowieka (wielkimi rasami) najczęściej pojawiały się konflikty w:

A. Republice Południowej Afryki ..... i .....

B. Ameryce Północnej w początkach kolonizacji ..... i .....

C. Australii w początkach kolonizacji ..... i .....

ZADANIE 21. (3 PKT)

W tabeli zamieszczono dane dotyczące ludności województwa małopolskiego w roku 2000.

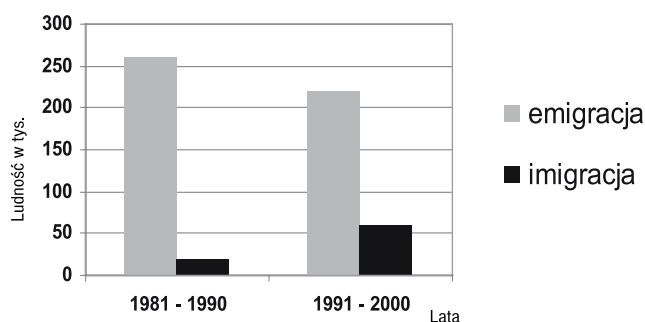
Liczba ludności w tysiącach	Przyrost naturalny	Saldo migracji
	w ‰	
3216	1,3	-0,5

Korzystając z danych w tabeli, wykonaj polecenia. Zapisz obliczenia.

- Oblicz, o ile osób zwiększyła się liczba ludności województwa małopolskiego w 2000 roku w wyniku przyrostu naturalnego.
- Oblicz, o ile więcej osób wyjechało niż przybyło do województwa małopolskiego w 2000 roku.
- Oblicz przyrost rzeczywisty ludności województwa małopolskiego w roku 2000. Podaj, czy liczba mieszkańców zwiększyła się czy zmniejszyła i o ile osób.

ZADANIE 22. (2 PKT)

Wykres ilustruje wielkość migracji ludności Polski w latach: 1981–1990 i 1991–2000.

Źródło: T. Michalski, E. Sotohubiak-Borchert *Geografia 1*, Warszawa 2002

Z prognoz wynika, że przedstawiona na wykresie tendencja zmian wielkości migracji będzie w najbliższych latach się utrzymywać, a saldo migracji zewnętrznych będzie zbliżało się do zera.

Podaj trzy najważniejsze przesłanki, którymi kierowali się autorzy prognoz.

ZADANIE 23. (2 PKT)

Wyjaśnij znaczenie podanych poniżej terminów, obrazujących zmiany sytuacji gospodarczej w naszym kraju po 1989 roku.

Restrukturyzacja przemysłu –

Reprywatyzacja –

ZADANIE 24. (2 PKT)

Podaj dwie pozytywne i dwie negatywne konsekwencje restrukturyzacji przemysłu Górnośląskiego Okręgu Przemysłowego.

ZADANIE 25. (1 PKT)

Według FAO jedną z przyczyn głodu i niedożywienia na świecie jest szybki wzrost liczby ludności.

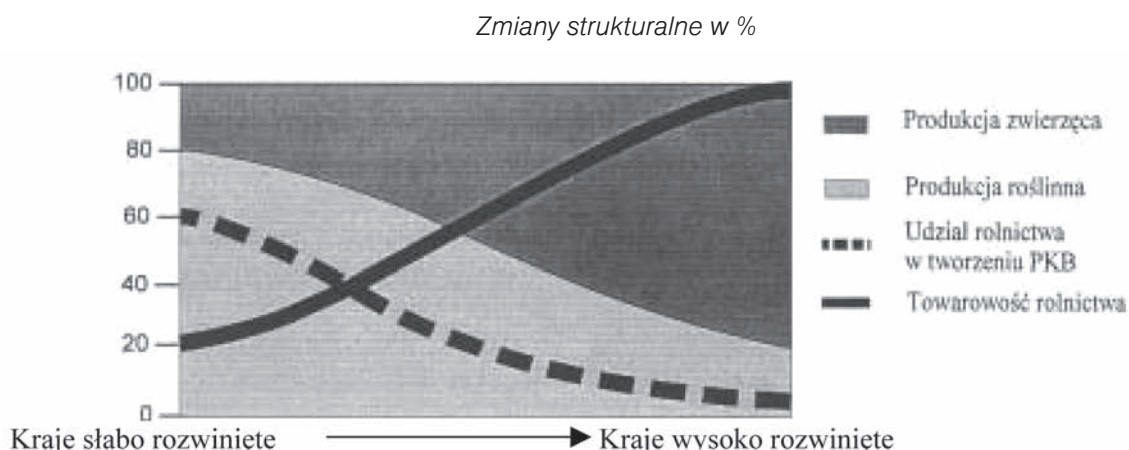
Podaj dwa regiony świata (lub kraje), w których przyczyną głodu jest wysoki przyrost naturalny ludności.

ZADANIE 26. (1 PKT)

Wyjaśnij, dlaczego wysoki przyrost naturalny ludności w niektórych krajach przyczynia się do głodu.

ZADANIE 27. (1 PKT)

Na wykresie przedstawiono zmiany strukturalne zachodzące w rolnictwie wraz z rozwojem gospodarczym.

Odczytaj z wykresu i zapisz trzy zmiany strukturalne dotyczące rolnictwa, które zachodzą wraz z rozwojem gospodarczym.

ZADANIE 28. (2 PKT)

Podaj po jednej przyczynie zmian towarowości rolnictwa i jego udziału w tworzeniu PKB wraz ze wzrostem rozwoju gospodarczego kraju. Wykorzystaj do rozwiązania zadania informacje zawarte na wykresie w zadaniu 27. oraz własną wiedzę.

ZADANIE 29. (2 PKT)

Podaj nazwę parku narodowego w Polsce, który jest obiektem wpisanym na listę Światowego Dziedzictwa Kulturowego i Przyrodniczego UNESCO.

Podaj przyczynę uznania tego parku za obiekt przyrodniczy Dziedzictwa Światowego.

ZADANIE 30. (1 PKT)

Na podstawie danych zawartych w poniższej tabeli wykonaj zadanie 30. i 31.

Eksport i import w mld dolarów USA w 2000 r.

Kraj	Import	Eksport	Bilans handlu
Niemcy	500,9	549,7	+48,8
Japonia	379,7	479,3	
Polska	48,9	31,7	
Turcja	54,5	27,8	-26,7

Źródło: Mały rocznik statystyczny Polski 2002, GUS, Warszawa 2002

Oblicz bilans handlu zagranicznego Polski oraz Japonii i wpisz te wartości do tabeli.

ZADANIE 31. (1 PKT)

Porównaj bilans handlowy Niemiec i Turcji przedstawiony w tabeli w zadaniu 30. i oceń, który z nich jest korzystniejszy dla gospodarki kraju. Odpowiedź uzasadnij.

ZADANIE 32. (2 PKT)

Na podstawie zamieszczonego poniżej fragmentu artykułu „Raport o stanie Ziemi” wykonaj polecenia zadania 32. i 33.

(...) Wielkie zapory zakłócają migracje ryb, a spiętrzone wody zatapiają cenne zabytki kultury. W 1950 roku na świecie istniało 5 000 wielkich (o wysokości ponad 15 metrów) tam. Do roku 2000 ich liczba wzrosła do 45 000. Znaczy to, że codziennie oddano do użytku 2 zapory – w tym jedną na terenie Chin. Budowa wysokiej na 185 metrów i długiej na 2 km Zapory Trzech Przełomów na rzece Jangcy (ukończenie budowy planuje się na rok 2009) prawdopodobnie będzie wymagać przesiedlenia 2 mln ludzi, a tafla jeziora przykryje około 97 000 ha gruntów ornych. Rio Grande, przegradzana tamami w ubiegłym roku wyschła przed ujściem (...).

Źródło: National Geographic Polska, Nr 12 (39) grudzień 2002.

Wymień po dwa, wymienione w tekście, negatywne skutki, jakie niesie za sobą budowa tam zaporowych dla środowiska przyrodniczego i dla gospodarki człowieka.

ZADANIE 33. (1 PKT)

Wymień dwa inne, niż wymienione w artykule w zadaniu 32., negatywne skutki budowy jezior zaporowych.

ZADANIE 34. (1 PKT)

Z podanych niżej działań podkreśl trzy, które służą zmniejszeniu emisji gazów cieplarnianych do atmosfery.

- A. Wzrost wykorzystania alternatywnych źródeł energii.
- B. Wzrost wykorzystania energii jądrowej w produkcji energii elektrycznej.
- C. Wzrost zużycia węgla kamiennego i brunatnego na świecie w produkcji energii elektrycznej.
- D. Budowa elektrowni wodnych.
- E. Rozpowszechnienie alternatywnych źródeł energii służących do napędu środków transportu.

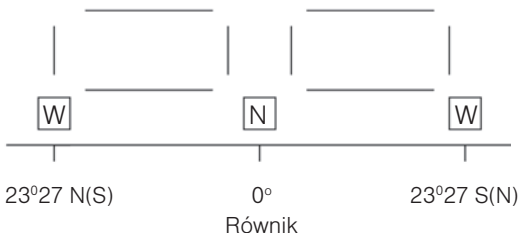
ZADANIE 35. (2 PKT)

Wyjaśnij wpływ pasatów i Zachodnioaustralijskiego prądu morskiego na występowanie wielkich obszarów pustynnych w Australii.

ARKUSZ – POZIOM PODSTAWOWY

MODEL ODPOWIEDZI I SCHEMAT OCENIANIA

Nr zad.	Przewidywana odpowiedź	Suma pkt	Kryteria zaliczenia	
1.	1 cm → 0,3 km lub 1 cm → 300 m lub 1 cm – 0,3 km	0 – 1	Za prawidłowy zapis skali	1 pkt
2.	Wysokość źródła: pomiędzy 1320 a 1330 m n.p.m. Różnica wysokości: od 395 m do 405 m.	0 – 1	Za poprawny sposób obliczenia i poprawny wynik	1 pkt
3.	Np. Potoki : – spływają głównie w kierunku południowym – są dopływami Makowego Potoku i Jaworzynki – mają duże spadki – są rozgałęzione – płyną w dolinach V-kształtnych.	0 – 1	Za podanie dwóch cech	1 pkt
4.	Cechy, np.: – stosunkowo dużo terenów zabudowanych zwłaszcza w części północnej – dobrze rozwinięta infrastruktura turystyczna (baza noclegowa, gastronomiczna) – występowanie sieci dróg różnego rodzaju (w tym droga główna).	0 – 2	Za poprawne podanie cech zagospodarowania terenu: – dwóch – trzech	1 pkt 2 pkt
5.	A	0 – 1	Za poprawny wybór kierunku	1 pkt
6.	Lewe okienko – N, Prawe okienko – S; Uzasadnienie, np: widać to z rysunku poziomic, które zbliżają się do siebie w przypadku większej stromizny (większego nachylenia terenu).	0 – 1	Za poprawne oznaczenie obu kierunków oraz podanie uzasadnienia	1 pkt
7.	Np.: Początkowo idziemy drogą asfaltową biegnącą wzdłuż wsi Zawoja (osady Paluchówka i Barańcowa), po drodze mijamy przystanek autobusowy i budynek Ośrodka Edukacji i Dyrekcji BPN, dochodzimy do granicy BPN, gdzie znajduje się parking, punkt informacji turystycznej i przystanek autobusowy. Od granicy BPN idziemy lasem, drogą utwardzoną do wiaty turystycznej, skąd szlak prowadzi ścieżką, przez Kolistą Polanę do schroniska na Markowych Szczawinach, gdzie znajduje się muzeum, punkt informacji turystycznej i posterunek GOPR.	0 – 2	Za uwzględnienie w opisie: – dwóch lub więcej rodzajów dróg – dwóch lub więcej obiektów istotnych dla turysty	1 pkt 1 pkt

8.	Np. – w polu D3 jest więcej lasów – tylko w polu E3 występuje kosodrzewina – tylko w polu E3 są jeziora – w polu D3 jest więcej potoków	0 – 1	Za poprawne podanie dwóch różnic	1 pkt
9.	a) piesza, np. – szlaki turystyczne b) narciarska, np. – wyciągi narciarskie c) wspinaczkowa, np. – strome ściany skalne.	0 – 2	Za poprawne podanie po jednym przykładzie walorów dla: – dwóch rodzajów turystyki – trzech rodzajów turystyki	1 pkt 2 pkt
10.	Konsekwencje ekonomiczne np.: – rozwój bazy gastronomicznej, noclegowej, – wzrost dochodów mieszkańców i gminy. Konsekwencje przyrodnicze np.: – skażenie środowiska poprzez zwiększoną ilość ścieków komunalnych, śmieci – zniszczenia szaty roślinnej wzdłuż ścieżek turystycznych.	0 – 2	Za poprawne podanie przykładu do każdego typu konsekwencji	1 pkt
11.	a) 23°27'N; 23°27'S lub 23°30'N; 23°30'S b) schemat 	0 – 2	a) Za prawidłowe wpisanie szerokości geograficznych b) Za prawidłowe narysowanie na schemacie strzałek i wpisanie ośrodków ciśnienia	1 pkt 1 pkt
12.	Wiersz 1: równikowy wybitnie wilgotny, las równikowy Wiersz 2: sawanna, wysokie trawy i akacje Wiersz 3: umiarkowany chłodny kontynentalny, tajga Wiersz 4: subpolarny, mchy i porosty	0 – 2	Za poprawne uzupełnienie wierszy: – dwóch lub trzech – czterech	1 pkt 2 pkt
13.	Od góry: – zlewisko – dorzecze (zlewnia) – retencja.	0 – 2	Za wpisanie prawidłowo nazw terminów geograficznych: – dwóch – trzech	1 pkt 2 pkt
14.	Regiony o dużej koncentracji ludności: Jawa – żyzne gleby powulkaniczne, Nizina Chińska – żyzne gleby – mady; Riwiera Francuska – dogodny klimat śródziemnomorski. Regiony o małej koncentracji ludności: Gobi – wodna, Grenlandia – termiczna, Himalaje – grawitacyjna lub termiczna.	0 – 3	Za poprawne pogrupowanie według gęstości zaludnienia i przyporządkowanie bariery lub atrakcji osadniczej do regionów: – dwóch lub trzech – czterech lub pięciu – sześciu	1 pkt 2 pkt 3 pkt

15.	Od góry: P P P B B	0 – 2	Za poprawne odpowiedzi: – trzy lub cztery – pięć	1 pkt 2 pkt
16.	Województwo mazowieckie, saldo dodatnie. Przyczyny, np.: – saldo migracji w województwie mazowieckim wynika z nagromadzenia przedsiębiorstw, zakładów przemysłowych i usługowych, placówek edukacyjnych, tworzących duży rynek pracy, co daje szersze możliwości zdobycia zatrudnienia, – saldo migracji wynika ze stołecznej funkcji Warszawy. Województwo śląskie, saldo ujemne. Przyczyny, np.: – saldo migracji spowodowane jest odpływem ludności w wyniku bezrobocia strukturalnego (zamykanie kopalń i zakładów przemysłowych z nimi związanych) – ludność ma dużo większą możliwość emigracji do Niemiec z uwagi na przeszłość historyczną i koligacje rodzinne.	0 – 2	Za poprawne podanie i wyjaśnienie salda migracji z użyciem dwóch argumentów: – w województwie śląskim – w województwie mazowieckim lub Za poprawne podanie i wyjaśnienie salda migracji z użyciem jednego argumentu w województwie śląskim i jednego argumentu w województwie mazowieckim	1 pkt 1 pkt 1 pkt
17.	A. Zalegają bardzo płytko. C. Są zanieczyszczone, ponieważ rozkładające się w wodzie cząstki organiczne zawierają metan i związki żelaza.	0 – 1	Za podkreślenie wyłącznie dwóch poprawnych zdań	1 pkt
18.	Powyżej zaporę, np.: – utrata terenu zalanego wodami zbiornika – przesiedlenie ludności zamieszkującej obszar, który musiał ulec zalaniu – rozwój funkcji rekreacyjnej obszaru – wymuszona migracja zwierząt – zmiana mikroklimatu. Poniżej zaporę, np.: – zmniejszenie niebezpieczeństwa powodzi – spadek żyzności gleb (osady niesione przez rzekę odkładają się w zbiorniku przed zaporą) – obniżenie poziomu wód gruntowych.	0 – 2	Za poprawne podanie – dwóch przykładów zmian w środowisku geograficznym obszaru powyżej zaporę – dwóch przykładów zmian w środowisku geograficznym obszaru poniżej zaporę lub Za poprawne podanie Po jednym przykładzie zmian w środowisku geograficznym obszaru powyżej i poniżej zaporę	1 pkt 1 pkt 1 pkt
19.	Np.: – nadmierne wycinanie lasów – zmniejszanie się powierzchni lasów tropikalnych.	0 – 1	Za poprawne sformułowanie problemu	1 pkt
20.	Np.: – ubożenie ekosystemów – degradacja gleb.	0 – 1	Za poprawne podanie dwóch skutków	1 pkt

21.	<p>Np.:</p> <ul style="list-style-type: none"> - niszczenie kultury - zagrożenie dla tożsamości oraz indywidualnego stylu życia Penanów - problemy Penanów ze zdobywaniem pożywienia - analfabetyzm wśród Penanów. 	0 – 2	<p>Za poprawne podanie:</p> <ul style="list-style-type: none"> - jednego lub dwóch skutków - trzech skutków 	<p>1 pkt</p> <p>2 pkt</p>
22.	<p>Np.:</p> <ul style="list-style-type: none"> - zaprzestanie lub zmniejszenie wycinki lasów - tworzenie nowych miejsc pracy, np. przy obróbce drewna, przy sadzeniu drzew, uprawie leczniczych roślin (zioł), drzew wytwarzających żywicę - budowa szkół, szpitali - rozwój turystyki ekologicznej. 	0 – 2	<p>Za logiczną propozycję:</p> <ul style="list-style-type: none"> - dwóch działań - trzech działań 	<p>1 pkt</p> <p>2 pkt</p>
23.	<p>a) kraje europejskie cechuje większa gęstość linii kolejowych niż kraje pozaeuropejskie</p> <p>b) w państwach wysoko rozwiniętych długość linii kolejowych maleje, natomiast w państwach słabiej rozwiniętych nadal rośnie.</p>	0 – 2	<p>Za podanie jednej poprawnej prawidłowości</p> <p>Za podanie dwóch poprawnych prawidłowości</p>	<p>1 pkt</p> <p>2 pkt</p>
24.	<p>Od góry:</p> <ul style="list-style-type: none"> - W strukturze wiekowej duży udział ludności w podeszłym wieku. - Znaczny udział usług w tworzeniu PKB. - Duże zużycie energii elektrycznej na jednego mieszkańca. 	0 – 2	<p>Za poprawne wybranie określić:</p> <ul style="list-style-type: none"> - dwóch - trzech 	<p>1 pkt</p> <p>2 pkt</p>
25.	<p>Np.:</p> <ul style="list-style-type: none"> - wysoka kaloryczność - małe zanieczyszczenie środowiska - niskie koszty eksploatacji. 	0 – 2	<p>Za poprawne podanie czynników:</p> <ul style="list-style-type: none"> - jednego - dwóch 	<p>1 pkt</p> <p>2 pkt</p>
26.	<p>Np.:</p> <ul style="list-style-type: none"> - przeszłość kolonialna - konflikty plemienne - wysokie zadłużenie. 	0 – 2	<p>Za poprawne podanie przyczyn:</p> <ul style="list-style-type: none"> - jednej - dwóch 	<p>1 pkt</p> <p>2 pkt</p>
27.	<p>Argument zwolenników globalizacji, np.:</p> <ul style="list-style-type: none"> - uruchamianie produkcji w wielu miejscach na świecie tworzy nowe miejsca pracy oraz zapewnia zbyt na produkowane tam towary - globalizacja sprzyja upowszechnianiu postępu technologicznego. <p>Argument przeciwników globalizacji, np.:</p> <ul style="list-style-type: none"> - bezpośrednie inwestycje zagraniczne przynoszą olbrzymie zyski wyłącznie korporacjom ponadnarodowym - globalizacja stanowi zagrożenie dla tradycji i kultury narodów. 	0 – 2	<p>Za poprawne podanie argumentu:</p> <ul style="list-style-type: none"> - zwolenników globalizacji - przeciwników globalizacji 	<p>1 pkt</p> <p>1 pkt</p>

28.	Od góry: – Turcja lub Irak, Syria, Iran – Izrael – Rosja	0 – 2	Za podanie poprawnych nazw państw: – dwóch – trzech	1 pkt 2 pkt
29.	Od góry: 1. Irlandia 2. Cypr 3. Bałkany	0 – 2	Za poprawne przyporządkowania miejsc konfliktów do opisów: – dwa – trzy	1 pkt 2 pkt

POZIOM ROZSZERZONY

MODEL ODPOWIEDZI I SCHEMAT

OCENIANIA

Nr zad.	Przykłady poprawnych odpowiedzi	Pkt	Kryteria zaliczenia odpowiedzi	Pkt
1.	0,09 km ² lub 90 000 m ²	0–1	Za podanie powierzchni	1
2.	Od lewej 1-3-2-4-x	0–2	Za poprawne oznaczenie trzech, czterech uzupełnień pięciu uzupełnień	1 2
3.	Opis skali pionowej co 100 m od 1200 do 1700 m n.p.m.	0–1	Za wpisanie wszystkich poprawnych wartości	1
4.	a) metoda powierzchniowa b) metoda sygnaturowa c) metoda poziomicowa (lub izolinii lub izarytmiczna)	0–2	Za poprawnie nazwane metody: dwie trzy	1 2
5.	D. Sokolica Uzasadnienie, np.: położona jest najbardziej na wschód.	0–1	Za zaznaczenie nazwy szczytu i uzasadnienie odpowiedzi	1
6.	Opis, np.: zabudowa skupiona w dnie doliny wzdłuż dróg biegnących nad rzekami. Wyjaśnienie, np.: na takie rozmieszczenie zabudowy wpływ miało występowanie płaskiego dna doliny i stromych jej zboczy.	0–2	Za podanie w opisie jednej cechy zabudowy Za wyjaśnienie rozmieszczenia zabudowy	1 1
7.	a) np. sposób ułożenia warstw skalnych b) np. osuwiska lub obrywy, odpadanie	0–2	a) Za podanie czynnika b) Za podanie przykładu ruchów masowych	1 1
8.	a) C – Łeba b) D – Zakopane	0–2	Za każdą poprawną odpowiedź	po 1
9.	a) kolejno: 1. lato 2. zima 3. jesień 4. przedwiośnie 5. przedzimie 6. wiosna b) 1, 3, 6	0–2	a) Za poprawne przyporządkowanie wszystkich pór roku b) Za podanie numerów trzech pór roku	1 1
10.	Kolejno, np.: – podmorskie trzęsienia ziemi – tsunami – przyciąganie Księżyca i Słońca – pływy – stałe wiatry – prądy morskie – różnice ciśnienia atmosferycznego – sejsze.	0–2	Za prawidłowo utworzone ciągi przyczynowo-skutkowe: dwa, trzy cztery	1 2

11.	A – deszczowy monsunowy B – śnieżno – deszczowy Przyczyny, np.: A – wysokie opady związane z monsunem letnim napływającym znad oceanu. B – wiosenne roztopy i duże opady w miesiącach letnich i jesiennych.	0–2	Za podanie poprawnego typu ustroju wraz z przyczyną	1
12.	Kolejno wierszami od góry: 1. węgiel kamienny 2. parowania wody morskiej 3. skały węglanowe (wapień, margle) 4. wylewu lawy w czasie erupcji wulkanicznej.	0–2	Za dwa, trzy poprawnie wypełnione wiersze Za cztery poprawnie wypełnione wiersze	1 2
13.	1. <i>lodowiec górski</i> – <i>erozja</i> – cyrk lodowcowy (kar) 2. wody fluwioglacjalne-erozja wzdłuż czoła lądolodu – <i>pradolina</i> 3. <i>wody fluwioglacjalne</i> (lub polodowcowe) – <i>akumulacja</i> – sandr 4. lądolód – akumulacja przed czołem lądolodu – <i>morena czołowa</i>	0–2	Za dwa, trzy poprawnie wypełnione wiersze Za cztery poprawnie wypełnione wiersze	1 2
14.	a) kolejno: A. fiordowe B. dalmatyńskie C. riasowe D. mierzejowo-zalewowe (wyrównane) b) powstaje wskutek zatopienia górskich dolin polodowcowych dolin (lub polodowcowych dolin U-kształtnych).	0–3	a) Za poprawne podpisanie: dwóch, trzech typów wybrzeży wszystkich typów wybrzeży b) Za przedstawienie genezy	1 2 1
15.	Poziomy w kolejności od góry: – próchniczny (humusowy) – poziom wmywania (iluwialny)	0–1	Za wpisanie nazw dwóch poziomów gleby	1
16.	Np.: a) nanosy w dolnym biegu rzeki – <i>mady</i> – <i>żyzne</i> – <i>uprawa pszenicy</i> b) <i>piaski</i> – bielcowe – <i>mało żyzne</i> – <i>uprawa żyta</i>	0–2	Za każdy poprawnie wypełniony wiersz	po 1
17.	Od góry kolejno: – kosodrzewina (lub kosówka) – regiel górny – łąki górskie (lub połoniny lub hale).	0–2	Za poprawne dwa uzupełnienia Za trzy poprawne uzupełnienia	1 2
18.	A. barchan B. paraboliczna	0–1	Za podanie nazw dwóch wydym	1

19.	<p>Np.:</p> <p>A. Barchany występują w środowisku suchym, najwolniej przesuwany jest środek wydmy z uwagi na dużą ilość piasku</p> <p>B. Wydmy paraboliczne powstają w środowisku wilgotnym, w wyniku czego wilgotny piasek (lub roślinność) „przytrzymują” ramiona wydmy a wiatr szybciej przesuwają suchy piasek w środkowej części wydmy.</p>	0–2	Za wyjaśnienie dla każdego z typów wydym	po 1
20.	<p>A. białą i czarną (lub europeidalną i negroidalną)</p> <p>B. białą i żółtą (lub europeidalną i mogoloidalną)</p> <p>C. białą i czarną (lub europeidalną i negroidalną)</p>	0–2	<p>Za poprawne uzupełnienie dwóch podpunktów</p> <p>Za poprawne uzupełnienie wszystkich podpunktów</p>	<p>1</p> <p>2</p>
21.	<p>Np.:</p> <p>a) $3216 \times 1,3 = 4180,8$ (4181) osób</p> <p>b) $3216 \times 0,5 = 1608$ osób</p> <p>c) $4181 - 1608 = 2573$ osoby</p> <p>Liczba mieszkańców zwiększyła się o 2573 osoby.</p>	0–3	Za poprawny zapis i wynik obliczeń w każdym z podpunktów	po 1
22.	<p>Przestanki prognozy, np.:</p> <p>Związane z emigracją, np.:</p> <ul style="list-style-type: none"> – zanikanie emigracji z przyczyn politycznych – trudności na rynku pracy w krajach UE zmniejszą emigrację ekonomiczną – tworzenie nowych miejsc pracy w Polsce przez inwestorów zagranicznych. <p>Związane z imigracją, np.:</p> <ul style="list-style-type: none"> – wzrost atrakcyjności Polski jako kraju imigracyjnego – powroty byłych emigrantów do Polski po uzyskaniu wieku emerytalnego – tańsza siła robocza w Polsce zachęca inwestorów (w tym pochodzenia polskiego) do inwestowania i osiedlania się w Polsce. 	0–2	Za podanie argumentów: dwóch trzech	<p>1</p> <p>2</p>
23.	<p>Restrukturyzacja przemysłu, np.:</p> <p>daleko idące zmiany w wielkości i rozmieszczeniu przedsiębiorstw przemysłowych oraz przebudowa struktury gałęziowej, czemu towarzyszy unowocześnianie procesów technologicznych.</p> <p>Reprywatyzacja, np.:</p> <p>zwrócenie prywatnym właścicielom mienia przejętego przez państwo, ogólny proces powrotu do własności prywatnej.</p>	0–2	Za poprawne wyjaśnienie każdego z terminów	1

24.	<p>Konsekwencje restrukturyzacji:</p> <p>pozytywne, np.:</p> <ul style="list-style-type: none"> – tworzenie nowoczesnych przedsiębiorstw pobudzających rozwój regionu (np. montownia samochodów w Gliwicach) – poprawa stanu środowiska naturalnego poprzez likwidację uciążliwych zakładów przemysłowych – wzrost wydajności pracy w przemyśle, <p>negatywne, np.:</p> <ul style="list-style-type: none"> – przejściowy wzrost bezrobocia – likwidacja miejsc pracy w skali przekraczającej powstawanie nowych miejsc pracy – konieczność ponoszenia kosztów na dostosowywanie kwalifikacji zwalnianych pracowników do potrzeb rynku pracy. 	0–2	<p>Za podanie dwóch konsekwencji pozytywnych</p> <p>Za podanie dwóch konsekwencji negatywnych</p> <p>lub</p> <p>Za podanie jednej konsekwencji pozytywnej i jednej konsekwencji negatywnej</p>	<p>1</p> <p>1</p> <p>1</p>
25.	<p>Np.:</p> <p>najuboższe kraje Afryki, Ameryki Południowej, (Azji), o niskim poziomie gospodarczym</p> <p>lub:</p> <p>Afryka, np.: Etiopia, Somalia</p> <p>Ameryka Południowa: Kolumbia, Ekwador</p> <p>(lub Azja: Indie)</p>	0–1	<p>Za podanie dwóch regionów świata lub dwóch krajów</p>	1
26.	<p>Np.:</p> <ul style="list-style-type: none"> – wysoki przyrost naturalny powoduje spadek produktu krajowego brutto na osobę, co spowalnia rozwój rolnictwa i przyczynia się do wystąpienia zjawiska głodu. 	0–1	<p>Za wyjaśnienie</p>	1
27.	<p>Np.:</p> <ul style="list-style-type: none"> – rośnie udział produkcji zwierzęcej w produkcji rolniczej ogółem – maleje udział produkcji roślinnej <p>w produkcji rolniczej ogółem</p> <ul style="list-style-type: none"> – rośnie towarowość rolnictwa. 	0–1	<p>Za odczytanie z wykresu trzech zmian</p>	1
28.	<p>Np.:</p> <p>Towarowość rośnie, gdyż:</p> <ul style="list-style-type: none"> – pojawiają się nadwyżki w produkcji żywności – rośnie wydajność pracy w rolnictwie – rozwija się specjalizacja rolnictwa – podnosi się poziom kultury rolnej. <p>Udział rolnictwa w PKB maleje, gdyż:</p> <ul style="list-style-type: none"> – szybciej rosną ceny towarów przemysłowych i usług niż ceny produktów rolnych. 	0–2	<p>Za podanie przyczyny dotyczącej zmian:</p> <p>towarowości</p> <p>udziału w tworzeniu PKB</p>	<p>1</p> <p>1</p>

29.	Białowiecki Park Narodowy. Przyczyna, np.: najlepiej zachowany fragment puszczy o charakterze pierwotnym na Niżu Europejskim.	0–2	Za poprawnie podaną nazwę parku Za poprawną przyczynę	1 1
30.	Japonia + 99,6 Polska – 17,2	0–1	Za obliczenie bilansu dla obydwu krajów	1
31.	Ocena: – dla Niemiec dodatni a dla Turcji ujemny, korzystniejszy dla gospodarki Niemiec. Uzasadnienie, np.: – Niemcy uzyskują korzyści z powodu wzrostu sprzedaży poza granicami krajów, masowość produkcji obniża jej koszty, przez co wzrasta konkurencyjność wytwarzanych towarów lub: – Turcja ma wartość importu wyższą niż eksportu, co nie jest korzystne dla rozwoju jej gospodarki i może powodować brak środków finansowych na rozwój gospodarczy.	0–1	Za ocenę z uzasadnieniem	1
32.	Negatywne skutki dla środowiska przyrodniczego, np.: – zakłócenie migracji ryb – zmiany wielkości przepływów wód, dla gospodarki człowieka, np.: – przesiedlenie ludności – zniszczenie użytków rolnych.	0–2	Za podanie dwóch skutków: przyrodniczych gospodarczych lub Za podanie jednego skutku przyrodniczego i jednego gospodarczego	1 1 1
33.	Np.: – zmiany mikroklimatu – naruszenie górotworu, co może spowodować wzmożenie ruchów masowych.	0–1	Za podanie dwóch negatywnych skutków, innych niż wymieniono w artykule	1
34.	Trzy działania spośród: A, B, D, E	0–1	Za wybranie trzech działań	1
35.	Wpływ pasatów, np.: – we wnętrzu Australii, w strefie występowania suchych i ciepłych pasatów wiejących od dynamicznych wyżów okołozwrotnikowych, utrudniona jest konwekcja do wysokości, w której powstają chmury opadowe. Wpływ prądu morskiego: – zimny prąd powoduje ochłodzenie powietrza na wybrzeżu, co ogranicza powstawanie prądów konwekcyjnych i chmur opadowych.	0–2	Za wyjaśnienie wpływu każdego z czynników	po 1

Życzymy sukcesu
na egzaminie!

